

Magtárlap

20050804

péntek

9.szám

Hiroshima + 60

Ma a kapolcsi Zöld Udvarban az MTvSz sátrában egész nap megemlékeztek az atomtámadás 60. évfordulójáról. A támadásról, a következményekről és egy esetleges újabb támadásról beszélgettem Szabadkai Imrével, a megemlékezés egyik szervezőjével.

- Mik a céljai a megemlékezésnek?

- Természetesen szeretnénk tisztelni az áldozatok emléke előtt, de a legfőbb célunk az, felhívni az emberek figyelmét arra, hogy nem szabad még egy ilyen katasztrófának bekövetkeznie, és hogy a háború nem megoldás semmire.

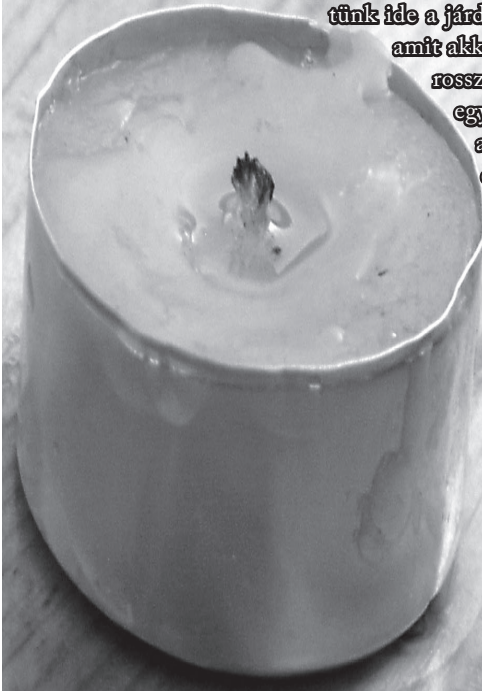
- Hogyan emlékeznek meg az áldozatokról?

- Eddig minden évben csináltunk egy úgynevezett ányékfestményt, melyet úgy készítetünk el, hogy meszes vödörökből fehér festéket öntötünk ide a járdára, ezzel szimbolizálva az atomvillanást, amit akkor az emberek láthattak. De sajnos idén a rossz idő miatt várhatóan elmarad. Terveztünk egy filmvetítést is, túl sok energiánk ment el a génmanipulációs kampányunkra, ezért ezt nem tudtuk megvalósítani.

- Azért tartanak máshol is megemlékezéseket?

- Természetesen. Holnap délelőtt Budapesten, a Kossuth téren lesz megemlékezés, de a világ összes országában megemlékeznek. Belgiumban például gyalogtúrát szerveztek a NATO központjához, az atomfegyverek beszüntetését követelve. Több tüntetőt is börtönbe zártak.

- Milyen hatással volt a támadás az ott élőkre és az ökoszisztémára?

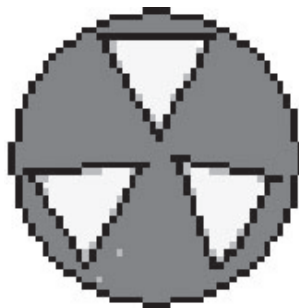

- Akik ott éltek, azok szörnyű borzalmakat éltek át, és a támadás hatása még ma is érezhető. Még mindig rengeteg a rákos beteg, és sok olyan súlyos betegség alakult ki, melyek öröklődnek. A közelmúltban jelent meg a BOCS.HU honlapján fordított cikk, melyben egy katonai lelkész (aki 60 évvel ezelőtt Hiroshimában szolgált) mesél az ott átélt borzalmakról, és arról, hogy ő ennek a hatására kezdett el harcolni a fegyverkezés ellen. Az ökoszisztéma kezd helyreállni, bár ez minden egyes növénynél és állatnál változó, a szaporodási ciklustól függő. De van arra esély, hogy kiheverjék a támadást, mind lelkileg, mind fizikailag.

- Ön szerint megvan az esélye egy újabb ilyen jellegű támadásnak?

- Én optimista vagyok ebben a tekintetben, és bízom az államvezetők bölcsességében. Bár újra fellendülni látszik a fegyverkezési verseny és egy újabb háború kétségtelenül előnyel járna a fegyverkezésben érdekelt cégeknek. De reméljük, ilyen szörnyűséget nem kell még egyszer átélnünk.

Boban Szerbiából

A Kustorica filmek hangulatát adó, balkáni zenét játszó együttest leginkább a Macskakajából ismerhetjük, hiszen az az egyik legnépszerűbb film, melynek betétdalát ők szolgáltatták. Boban Markovics zenekara a legismertebb szerb együttes Szerbiában, népszerűségét leginkább a filmzenék adták. Közel huszonöt éves pályafutása alatt rajongó táboruk évről évre bővült. A fő ritmust és jelleget a balkáni trombita adja, melynek a balkáni cigányok ezerféle jelentést adtak: vigasságba hív, erőt ad, táncba hív... Aki egyszer is hallotta Boban Markovicsot és fúvós zenészbri-gádját,

olyan élményben részesülhet, amit többé nem képes elfeledni.

Nézzük csak, mi van eddig Boban „rovásán”: a lókupecvásárok hangulatát visszaadó filmszlágerek sokasága, koncertek Európa szerte...

A huszonöt év alatt felnőtt Boban fia is, Markó, akinek hangszerbeli tudását és improvizációs készségét szemlélve, bizonyosak lehetünk abban, hogy még apja sikereit is képes lenne túlszárnyalni. Talán mondanom sem kell, hogy az együttes tagja. Az együttes jelenleg a Dobray György rendezésében készülő Whiskys című film

betétdalának elkészítésén dolgozik, de előtte ellátogatott Taliándörögdre, a hangulatosan szakadt, büszkén komor Klastrom színpadára.

Fergetegesen pergő koncertet adtak, a közönség a sörpadokon ugrálva tombolt, és ordította a szöveget, Boban a színpadról lelkesítette a közönséget, habár ők már így is eléggé hangosak voltak. A nép csak gyűlt és gyűlt, végül kicsordultak a sörsátor alá is, de ez nem jelenthetett gondot az erőszakosabb fajtájúaknak. A közönség táncolt, őrjöngött, énekelt és ugrált, bókolvával ezzel Markovicséknak. A Macskajak ze-

néjénél érte el a koncert a csúcspontját, az aranyszínű hangszereken úgy csillant meg a fény, mint a vágni készülő kardon, és úgy odacsaptak a magyar népnek, hogy alig bírta lábán a táncot. Sűrű tömeg, pirosan mosolygós arcok, olcsó sör – ez jellemezte leginkább a Klastrom sörsátrát és annak népét. A színpadon pedig kifulladásig fújták a fújni valójukat Markovicsék.

Talán nyugodt szívvel állíthatom, hogy ez volt a Völgy legpörgősebb, leglelkesebb serege, akik ma itt összegyűltek, hogy Boban Markovics zenéjének könnyed tisztaságát élvezhessék.

Venter Zsabella

Forralt bor és jazz

Tegnap megint esett. Beázott a sátram. Képtelen voltam elfojtani magamban a dühömet, rettentően bosszús voltam. Egész nap. Hatalmas dühöm azonban este végleg lenyugodott, amikor ellátogattam Kapolcsra, hogy meghallgassam a „9:30 Collective Momentary Fame” együttes koncertjét. A jazzsátor legalább nem volt elázva...

Ma este újra a tocsogós sárban kellett nekivágnom utamnak. Csak úgy cuppogott cipőm alatt a felázott földút. A malompart felé tartottam, mivel oda költözött be ideiglenesen „a jazz”. Egy hosszas slattyogás után megér-

keztem a „zene udvarába”. A padsorok, mint minden alkalommal, most is tömve voltak, azonban még maradt egy parányi hely, ahol sikerült meghúzódnom. A koncert addigra sajnos már elkezdődött, így nekem is be kellett hoznom a többieket, hogy átvehessem a jazz adta hangulatot... De nem volt nehéz, hiszen egy ilyen zene hatása alól szinte képtelenség lenne kibújni!

Últem, hallgattam a jazzt. Ennél jobb esti programot nem is találhattam volna. A színpadot körülölelő emberek tomboltak, táncot jártak a sárban, nem tudták fékezni magukat a zene hallatán. Miután a jazz már teljesen rabul ejtett, gondoltam, itt az ideje, hogy végignézzek a színpadon, vajon kiknek köszönhetem „fogságomat”? Az emelvényen ott állt három énekes, köztük a mindenki számára jól ismert Váci Eszter, és volt még basszusgítár, nagybőgő, hegedű, scat, szaxofon, dob és doromb... és a listát még mindig folytathatnám.

A zene mellett mással is szolgált ez az este, méghozzá a – nekem nagyon kedves – forralt borral. Mivel az idő az utóbbi napokban nagyon lehűlt, így mindenki kapható volt egy pohárkára, hogy teljes legyen a hangulat.

Nem is volt más dolgunk, csak csendben hallgatni a jazzt és felmelegedni forró italunk mellett...

Homo ridens - a nevető ember

A nevetés jó hatással van az emberekre. Állítólag jót tesz a légzésnek, a vérkeringésnek, az izomzatnak, az immunrendszernek és az idegrendszer működésének. Vannak, akik azt gondolják, erőltetni kell – és vannak, akik megszólhatnak másokat, ha jóízűen röhögnek, mert hogy ronda látvány. Szerintem a nevetést visszafolytani és erőltetni sem kell. „A nevetés az egyetlen ragályos nyavalya, amit érdemes elkapni.”

A helyszín: Kaposcs, Katolikus Templom. Program: nevetésről előadást hallgatni... és nevetni. Előadó: Pap János.

A nevetés érzelemkifejtés. De tudtátok, hogy nem csak örömmünkben szoktunk röhögni? Ha magányosan érezzük magunkat például egy társaság kellős közepén, néha akkor is mosolygunk – kínunkban. Vagy amikor személyigazolvány képet csináltatunk, akkor kényszerből kell széthúzni a szánk sarkát. Ilyenkor a szemzugnál nem húzódik össze a bőr, tehát kényszermosoly jön létre. Ami nem konkrétan előnyös. A nevetést kommunikációra használjuk (mert nem mindegy, hogy rajtunk, nekünk, vagy velünk nevetnek körülöttünk), és a hirtelen beáramló levegő okozza, ami mesterségesen nem előállítható.

Régen azt hitték, a nevetés árt. Utánajártak, és kitalálták, hogy pár gróf is halálát lelte nevetés közben. A magyarázat pedig nagyon egyszerű: félreértelmezték.

Egyszer eszébe jutott valakinek, hogy kikutatja a nevetés fajtáit. Az utcán mikrofonnal szaladgálva gyűjtötte a nevetéseket,

de nem járt sikerrel. Ellentétben azzal a „kísérlettel”, amikor kilencven egyetemistát bezártak egy nagyterembe, mikroportot raktak rájuk, és filmet nézettek velük. Valami vígjátékot. Ennek eredménye szerint öt-hat nevetésfajta létezik.

Vannak emberek, akik arra tették fel az életüket, hogy nevensenek és nevetessenek. Ilyen Madan Kataria nevetőklubja. Ahova bemész, és valaki elkezd mosolyogni. A végére pedig úgysem bírja senki megállni... És ilyen az igazi Patch Adams is, aki tizennyolc éves korában elhatározta, hogy eddigi tanulmányait abbahagyva nevetetni fog.

Az előadás közben, hogy jó legyen a hangulat, filmrészleteket is vetítettek a Picasso kalandjaiból, a Macskajából, az Üvegtigrisből, és a Pats Adams-ból.

Egy átlagos férfi hatszáz, egy átlagos nő kétezer, és egy patkány ötvenezer megaherzes hangot ad ki röhögés közben. Amit szerintem sem vissza olytani, sem erőltetni nem kell. Mert „a nevetés az egyetlen ragályos nyavalya, amit érdemes elkapni.”

EGY FA PÉTENDEN

**Ma délután meglátogattam a vigánpetendi Öreg Iskolát, mégpedig az-
zal a céllal, hogy Engelmayer Ákos
fotókiállításában gyönyörködjek.**

**Délelőtt már voltam egy kiállításon,
amely szintén a Művészetek Völgye
fesztivál programja volt. Hát, mit
mondjak? Ég és föld.**

Engelmayer úrral nem tudtam inter-
jút készíteni, mert Lengyelországban van,
ugyanis ott lakik, immáron negyvenhárom
éve. Annak idején nem vették föl az egye-
temre, így előbb szakmunkás tanuló lett,
majd kéziszedőként dolgozott. Hatvanket-
tőben ment ki Lengyelországba, hatvan-
nyolcban pedig már a Varsói Egyetemen
diplomázott, néprajzi szakon.

Mielőtt megtalálta a hivatását, az élet
számos területén megpróbált elhelyezked-
ni, hol kisebb, hol nagyobb sikerrel. Volt
tolmács, idegenvezető, műfordító, de még
újságíróként is dolgozott egy ideig.

Politikai érzékenységének bizonyít-
ványa, hogy a magyar és a lengyel ellenzék
összekötője, a szolidaritás tagja volt, míg el
nem jött a rendszerváltás. Ezt követték a
diplomataévek, ugyanis a Magyar Köztár-
saság lengyel nagykövete volt kilencven-
ötig. Jelenleg a Varsói és a Paltinski Egye-
temen tanít.

Mostani kiállításának címe: Egy fa. A
fa, melyet vélhetően több, de legalább egy
éven keresztül fotózott minden évszakban,
minden színben, minden „méretben” meg-
tekinthető a galériában. A kedvencem egy
nyári kép, amelyen gyönyörűen sárgállik a
szántóföld, és hihetetlen színekben pom-
pázik a fa. De a tél kedvelőinek is akad
számos fotográfia, amelyet szívesen néze-
getnek majd.

Nem szeretném megideologizálni a
kiállítást, mert nem tudhatom, hogy a mű-
vész egyáltalán akart-e valamit üzenni. No
meg nem is az én feladatom eldönteni. A
kiállítás gyönyörű, tessenek megtekinteni!

Így készülnek a völgy csodás kis könyvecskéi

Biztos mindenki látott már ilyen papírt, még ha nem is tudják, hogy ez a kézzel mártott papír. Kapolcson nagyon sok helyen találkozhatunk velük, így kíváncsi lettem és gondoltam kiderítem, hogyan is készül ez a különlegesség. Kérdéseimre Szarvas Emília adott választ.

- Miből készül a mártott papír?

- Százszázalékos cellulózból készül, ami teljesen famentes.

- Milyen technikával készítik el őket?

- Mi a cellulózt tömbökben vesszük.

Először előkészítjük az alapanyagot, ami azt jelenti, hogy feldaraboljuk. Utána

vizet öntünk a cellulózhoz, majd hozzáadjuk a keményítőanyagot. A lapokat egy szítával lapítjuk ki, amit filclap borít. A szárítás száraz szárítással történik, ami azt jelenti, hogy a papírokat csipesszel függesztjük fel, és hagyjuk megszáradni a napon.

- A mintákat mikor teszik bele a papírba?

- A legvégén, az utolsó réteg alatt vannak a minták.

- Mennyi idő szükséges ahhoz, hogy elkészüljön egy-egy ilyen papír?

- Ez tarthat 3-4 napig, de egy hetet is igénybe vehet anyagelőkészítéssel együtt. Attól függ, hogy mekkora a lap, és milyen erősen süt a nap a szárításkor.

- Mitől ilyen barna a papír színe?

- A lapok eredeti színe barna lenne, és ezt a színét 4-500 évig meg is őrzi, csak mi megöregítjük őket különböző növényi főzetekkel, például csalánnal.

De azt tudni kell, hogy minden növény más színt kölcsönöz a papírnak, ettől olyan különlegesek.

- Miért kell őket megöregíteni?

- A vásárlóknak ez a szín jobban tetszik, mint a fehér. Először egy megrendelés miatt változtattunk, de aztán nekünk is megtetszett ez a szín.

- Honnan választják ki az idézeteket, amiket a papírra nyomnak?

- Nagyon sokat hoznak a vásárlók, kérik, hogy azokat tegyék papírra. Sokat pedig a férjem választ ki.

- Mitől lesz ilyen repedezett a papír széle?

- A szítától, mert a papír szétfolyik a nagy nyomástól, ha nincs kerete. Mi pedig ritkán használunk keretet. Nekünk és a vásárlóknak is jobban tetszik az elfolyós szél. Sokan mondják, hogy biztos megperzseltük a lap szélét, de ez nem így van.

Magyar Természetvédők Szövetsége

A Művészetek Völgyében nemcsak a kultúra kap helyet, hanem az egyéb, társadalom számára fontos dolgok is. Mint például a környezetvédelem. Ezért alakítottak ki Kapolcson a Faluháznál egy Zöld Udvar elnevezésű helyet, ahol minden természetbarát jól érezheti magát, és aki eddig nem ismerte fel a természetvédelem fontosságát, most megvilágosodhat. A szervezetről és annak munkájáról beszélgettem Bertalan Emőkével, az egyik önkéntessel.

- Mikor alakult a szervezetük?

- A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTvSz) 1989-ben alakult 32 tagcsoporttal, de mára már 28 ezer tagunk van 93 tagszervezetbe szerveződve.

- Mik a céljaik?

- Céljaink közé tartozik a természet egészének védelme, hazánk természeti értékeinek megóvása, a biológiai sokféleség megőrzése és a környezetszennyezés csökkentése és megelőzése.

- Hogyan valósítják meg ezen célokat?

- Csoportjaink döntő többsége vidéken működik, programjaik rendkívül változatosak, nagyrészt a helyi környezeti, természeti problémák feltárására és megoldásának elősegítésére irányulnak. Nagy figyelmet fordítunk a nevelésre, a helyiek szemléletformálására és a környezetbarát fogyasztói magatartás kialakítására.

- Hogyan lehet önkéntöz csatlakozni?

- Csoportunk önkénteseket foglalkoztat. Aki

szeretne csatlakozni hozzánk, az regisztrálhatja magát a www.mtvsh.hu/onkentes weboldalon.

- Mi a dolga egy önkéntesnek?

- Egy önkéntes segíti munkánkat a környezetvédelemben, részt vehet utcai akciókon, konferenciákon, fórumokon, ahol ismeretterjesztő anyagokat szórunk szét.

- Vannak nemzetközi kapcsolataik is?

- Kiterjedtek a nemzetközi kapcsolataink. Tagjai vagyunk a Föld Barátainak (Friends of the Earth), a Természetvédelmi Uniónak (IUCN) és még sok más szervezetnek, melyeknek céljai megegyeznek a mieinkkel.

- Milyen kampányokat szerveznek még a Völgy ideje alatt?

- Ha az idő megkegyelmez nekünk, akkor ma megtartjuk a hiroszimai atomtámadás 60. évfordulójának alkalmából szervezett éjszakai virrasztást, holnap pedig a génmanipulációval szeretnénk foglalkozni. Aki érdeklődik, látogasson el ide, és nézze meg a gyerekek által készített plakátjainkat.

 Bajtai Kitti

MOLIÉRE VAGYAMIT AKARTOK

Kapolcson lenni jó. Van élet, van program, és ott van a Tündérvölgy Erdély-völgy, ahol van egy színpad itt játszik egy színtársulat, a „Figura Stúdió Színház”, és ahol én nagyon jól éreztem magam tegnap este. A rendező, Béres László mesélt nekünk az ő történetükről:

„Erdély egyetlen kísérleti jelleggel felvállalt színháza vagyunk, és ez az első alkalom, hogy fellépünk itt a Művészetek Völgyében. Márta Pista volt az, aki felkért minket szereplésre. A tíz nap alatt tíz előadást láthat a közönség, tehát öt különböző darabot. A Figura Stúdió Színház egy kis létszámú színtársulat, összesen huszonötön vagyunk. 1984-ben alakultunk amatőr színtársulatként, és 1990-ben nyertük el a hivatásos státuszt, tehát 15 éve annak, hogy együtt van a színtársulat. Gyergyószentmiklósról jöttünk, Románia leghidegebb tájáról, így előfordul, hogy hét fokban kell próbálnunk, ami nem kis megpróbáltatást jelent a társulat számára. Magyarországon is szoktunk turnézni, legutóbb Kisvárdán voltunk, a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválján, ahonnan egy különdíjjal térhettünk haza. A színházunk repertoárja igen széles skálán mozog, a gyerekelőadásoktól kezdve a mozgásszínházi, táncszínházi produkciókig minden megtalálható. Például Csehov Lakodalmát játszottuk egy mozgás-, illetve látvány-színházi

megoldásokban tetéző előadásban, és most éppen Molière Scapen furfangjait, amivel az idei fesztiválról hat díjat nyertünk el. Ez egy, a mozgásokra és karakterekre épülő vígjáték, amely csak úgy lehet izgalmas, ha közben sírunk és nevetünk is egyszerre, mi erre próbáltunk törekedni. A völgyi előadások után sem áll le az élet, mivel megkezdődik az idei évad. Augusztus 31-én lesz az első előadásunk, tehát augusztus 10-től decemberig nálunk beindul az őrültek háza.”

A beszélgetés után már nem volt más hátra, mint hogy megtekintsem a színdarabot. Végleg megbizonyosodtam róla, hogy Kapolcson lenni jó, a Tündérvölgyben lenni jó, és még ennél is jobb volt egy ilyen élménnyel a „társolyomban” hazamenni...

Nemek harca

A ma Taliándörögdön táborozó Zöld Fiatalok Egyesületének témája a homoszexualitás volt. A nem igazán közkeveltségéről híres beszédtemát mindenki, aki tudja, inkább kerüli, vagy épp ellenkezőleg, heves vitába kezd érveit kinyilvánítására. Ki mellette, ki ellene. Kinek a pap, kinek a papné...

Született egy kisfiú. Szép, szőke, göndör fürtökkel, kék szemmel, pirosposzsgás arccoskával. Gyönyörűszép volt. Nagyon jól állt neki minden pasztellszín, külön szobája már két éves kora óta volt. Tele játékokkal, csörgőkkel, plüssállatokkal... Megkapott mindent, amit egy kisgyereknek meg lehet adni

Mikor óvodába került, mindig a fiúk társaságát kereste. Velük játszott, köztük ebédelt, mellettük aludt csendespihenőben. Élte a kis életét.

Aztán iskolába került. Megszokott szokásain itt sem változtatott. Csak a fiúkat részesítette előnyben, szinte minden tekintetben. Még nem tűnt fel a szüleinek semmi. A társainak sem. Egészen tizenhat éves koráig. Akkor kezdődött a vihar. Mikor az anyja benyitott a szobájába, és meglátta félreérthetetlen helyzetben az egyik barátjával.

„Anya nem mondott semmit. Halkan becsapta az ajtót, és kiment a konyhába.

Én gyorsan elküldtem a barátomat, és sittem hozzá. Csak ült, maga elé meredve, és folytak a könnyei. Félelmetes látvány volt, hirtelen lelkiismeret-furdalásom támadt, és eléborulva megígértem neki mindent, amit csak akart. Ő csak annyit mondott, hogy ne szóljunk apának. Ezt is megígértem. A dolog lassan elfelejtődött...”

Mit is tudna mondani ilyen helyzetben egy szülő? Szerintem semmit. Mint ahogy a fenti eset is ezt támasztja alá. Szertefoszlik minden álma az ő kicsi fiáról, amint éppen látogatóba hozza az unokákat. Köddé válik minden, amit eddig a csemetéjének tervezett. Mert az a fiúkat szereti. És ez baj. Nagyon nagy baj. De miért? Miért gondoljuk azt, hogy a nem megszokott dolgok deviáns viselkedésre utalnak? Miért kell elfordulni attól, akit addig annyira szerettünk? Ha a szeretet örök, akkor ebben az esetben miért nem az? Ez a nem normális viselkedés. Sőt, mondhatni undorító. Hisz olyan világban élünk, amelyet teremtettünk. Akkor miért ez a sok előítélet, elutasítás, büntudatkeltés?

A fiúból lassan férfi lett. Saját akarral, magánélettel, döntésekkel. Most velem dolgozik együtt egy Mc'Donalds-ban. Én imádom. Fantasztikus ember.

f Rátiu Larisza

Főszerkesztő:
KUN Tamás
Szabados Péter

IMPRESSZIUM

Korreltor:
Strasser Éva
Szilvássy György Péter

Vezető Tanár:
Papp László

Tördelőszerkesztő:
Bukovics Zoltán
Raffay Réka

A cikkekét írták, szer-
kesztették és a fotókat
készítették:

Andrics Renáta
Bajtai Kitti Brigitta
Balázs Anna Mária
Balázs Kriszta
Bordás Gábor
Bödök Dalma
Harangosó Rita
Kürti Nelli
Ráti Larisza Beatrix
Sajó Dávid
Szabados Máté
Szabó Péter
Ujj Zsombor Pál
Venter Izabella Zita

Szent László Gimnázium
2005